

**LITERARNI
NATEČAJ
PREŠERNOVO
LETO 2000
str.5**

**FAŠENSKI
TOREK V
SREJDO?
str.6**

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 9. marca 2000 ☼ Leto X, št. 5

Duša je od tebe betežna...

*Duša je od tebe bolna
in brez tebe ne ozdravi:
ah, kako se tebi pravi,
roža ti skrivnosti polna?*

Slovenski pesnik Oton Župančič je napisal te verš o ženski, o njeni lepoti, o lubezni. O tom najglošom človeškom čutenji, štero je gnauk méd, drgauč čemer. Tak kak gda vas kača vgrižne, njen čemer se tó z drugim čemerom, z vrasivom vrači.

Zaka so ženske lepše kak moški? Zato ka gda Baug prvomi človeki eno rebro vódjemau in iz njega naredo Evo, je Adama ta operacija trnok bolela in ma je bolečina ostala na obrazi. Zakoj čaralica (vragica) nema oré kak vrag? Sam gospodni Baug ji je skriu, tak se ji je zavaló, ka je Mariji pomagala, gda je bežala iz Jeruzalema.

Je tau istina, ka so ženske krepše in batrivnejše kak moški? Kak je tau leko mogauče, če pa moški majo bikečo mauč? Gda je Jezoš krvavi paut potiū na križi, so ženske buma bole moč-ne bile kak njegov včeniki, zato jim je za dar dopústo, ka so une leko prve vidle njegovo gorstanenje.

So ženske rejsan bole čed-ne kak moški? Samo se malo doj razmečejo, pokažejo svojo siročico, siročekom pa včasik pamet dojstane -

kamen gorstane. Akt je pakt, s šterim se moška pamet dojkūpi.

En čeden in dobro znani, že zavole stari madžarski pesnik pravi, ka gda je prvo paut zagledno svojo zdajš-njo (najnovejšo) ženo, se ma je tak povidla, kak če bi tisti stvaur, šteroga je pred sebov vūdo, bila sama vni-kica od Boga. Tačas je gledó v nebo, od kec je prišla tista čūda, tačas je zijo v birkeče oblake, ka se je spo-zabo v njeni rokaj. Nesreča pa je prej takša kak vrag, šteri večkrat dosta mlade má. Gda je enkrat pred 27 leti prišo domau malo pi-jen, je na en leseni križ

namesto INRI napiso na vsakši konec križa po eno ime od svoji štiri čeri (čeri, ostre skale, na šteraj se pá razbije najmenje štiri gin-glavi moški šiflov).

* * *

Lepota je slepota tó. Dje kaj pa nej, če cejli svejt leko pod komando má. Gda je grška boginja Eris vzela eno djapko in na njau gor-spisala, ka „Najlepša“ in go je prauti trem drugim bo-ginjam lūčila, te je buma grom vdaro. Nevoščenost, kak kakši črv v tisti lejpi zlati djapki, se je vózlegla. Kralič Paris iz Troje (od žensk ponižani moški?, ženske so lepše, baukše,

krepše, čednejše, bole poš-tene ptt.) je osaudó, ka je prej Afrodita najlepša. Te se je ešče samo vrag skazo. Začnile so se strašanske bojne.

Nevoščenost je zaničila le-poto, in ženske so zgūbile svojo indašjno velko mauč. Na pomauč!

Te pa nej čūda, ka se žens-kam v slovenski literaturi (irodualom) dostakrat tak lagvo godi. S slovenski pri-povejstaj se deseta či zove desétnica. Če v eni držini majo deset čeri in enoga si-na nej, tau je prej prekle-tstvo, zato sirauta more oditi od rama in oditi po svejti, ka se bogauvge leko

potolazižo. Sarmacke.

Lepa Vida pústi svojega sta-roga moža z malim betežnim detetom in vujde po maurdji z lepim mladim saracenom k španjolsko-mi krali. Depa nazaj nik-dar več ne more, od sun-cini in mejesecini žarkov zve, ka je njeno dejte mrlo, mauž in oča pa se, kak šte-rima se je zmejšalo, vozita po maurdji, djaučeta in jo iščeta. In jo nikdar ne naj-deta.

Lejpo Veroniko Deseniško, svojo snejo je dau vmoriti njenega moža oča, celjski grof Herman. Slovenski pi-sateli so tau zgodbo celau dostakrat napisali. Veroni-ko so sploj dostakrat vmo-rili.

Deklo v Pregljevom roma-ni (regény) gorrani Pleba-nus Joanes, šteri mlado cvetečo deklino tak šče navčiti poštenja in abanja od razvūdanosti (lubez-ni?), ka go vnoči zapre med puno mrtveče glave, za šte-roga volo znori.

Pri pisateli Prežihovemi Voranci so ženske dostakrat naure, pri Tavčari največkrat v níkši nesreči mrgejo...

„Ženske majo pa čūdne navade, same ne vejo, zakaj nas majo rade...”

P.s.: „Bog živi vas, Sloven-ke, prelepe, žlahtne roži-ce!” **Francek Mukič**

Veleposlaništvo Republike Madžarske v Ljubljani

Petófi prvič med Slovenci - Prešeren dvojezično

Za kulturne dogodke na madžarskem veleposlaništvu v Ljubljani je mogoče brez diplomatske vpljudnosti reči, da presegajo napovedani program likovnih razstav in predstavitev knjig, če omenim najpogostejša vabila, ki jih dobim od veleposlanika, gospoda Istvána Ószija ali konzulke Zsuzse Nesztor. V mislih imam tudi drugi del prireditev, ko s kozarcem v roki in ob postrežbi slastnih obloženih kružkov pokramljamo tako o umetnosti kot o kulturi nasploh in le bolj redko o politiki ali gospodarstvu. Značilnost vseh prireditev, ki sem se jih udeležil, je tudi dober, celo nadpovprečen obisk, čeprav so dogodki običajno dopoldne, veleposlaništvo pa na obrobju slovenskega glavnega mesta.

Zapisano velja tudi za nedavni kulturni dogodek, ko so predstavili izbor pesmi Franceta Prešerna v madžarskem in slovenskem jeziku in izbrane pesmi Sándorja Petőfija, ki so izšle ob 150. obletnici pesnikove smrti pri Založbi Obzorja.

Ugledni gost predstavitve, predsednik Zveze pisateljev Madžarske, Béla Pomogáts, je povedal, da sta Prešeren in Petőfi simbola narodne identitete v Sloveniji in na Madžarskem in dodal, da Slovenci brez Prešerna in Madžari brez Petőfija ne bi bili to, kar zdaj so. Govoril je tudi o drugih skupnih tokovih v evropski literarni zgodovini in dejal, da je bil pravi Prešernov sodobnik madžarski pesnik Mihály Vörösmarty, rojen istega leta kot slovenski pesnik, le umrl je pet let pozneje. Vörösmarty je napisal tudi pesem, ki je zelo podobna Prešernovi Zdravljici.

Pomembni založniški dejanji sta predstavila Jože Ternar iz Pomurske založbe in Andrej Brvar iz Založbe Obzorja, skrivnosti prevajanja je razkrival pesnik in prevajalec Kajetan Kovič (žal se njegov prevajalski kolega Jože Hradil ni udeležil predstavitve), vse pa je spretno povezovala prevajalka Orsolya Gállos, zdaj lektorica za madžarski jezik na ljubljanski univerzi. Prešernove in Petőfijeve pesmi so v izvirniku in prepisnih prevajalcih študenti madžarskega jezika, Alida Bevk je recitala in ob spremljavi Aljoše Kovačiča tudi pela pesmi obeh pesnikov v obeh jezikih.

er

»Cesar« na obisku

Kot štiriletnik poveljnik ljubljanske vojske

V okviru mednarodne okrogle mize povabijo na Univerzo v Ljubljani od časa do časa znane evropske osebnosti. 16. februarja je v sejni sobi univerze predaval eden najuglednejših diplomatov današnje Evrope **Oto Habsburški** (Habsburg Ottó).

Voditelj pogovora je bil dekan Pravne fakultete, ki je gosta na začetku programa pozdravil in ga na kratko predstavil. Oto je najstarejši sin Karla IV., zadnjega avstro-ogrskega cesarja. Na prestolu bi nasledil svojega očeta, če ne bi monarhija po prvi svetovni vojni razpadla. Iz nove, demokratične Avstrije so cesarja in njegovo družino izgnali, tako da je Oto svoja mlada leta preživel potujoč iz enega evropskega mesta v drugo. Leta 1961 se je dokončno odrekel avstrijski kroni in šele takrat so mu dovolili vrnitev v domovino. Danes živi na Bavarskem v Nemčiji, in je vodilna osebnost Panevropskega gibanja.

Študentom in profesorjem univerze, približno 150 ljudem, je predaval o pomenu evropske integracije. Govoril je v angleščini. Obvlada sicer

skoraj vse jezike, ki so jih govorili v stari monarhiji, obžaluje pa, da ne zna slovenščine. Njegovo predavanje je bilo zelo živahno in človeško, ker ni omenjal samo suhoparnih dejstev, temveč je pripovedoval tudi zgodbe iz svojega življenja.

Oto Habsburški je vpliven podpornik priključitve srednjeevropskih dežel k Uniji, in to tudi zato, ker so bile države kot npr. Slovenija ali Madžarska nekdanji del cesarstva, v katerem se je sam rodil, jih čuti torej nekako tudi za svojo domovino. O Sloveniji ima lepe spomine tudi iz otroštva, saj so ga imenovali za poveljnika ljubljanskih vojaških enot, ko je bil star komaj štiri leta.

Ima 88 let, spremljal je vse pomembnejše dogodke evropske zgodovine zadnjih časov. Osebnostno je poznal ljudi, ki so imeli odločilno vlogo, npr. Churchilla, Reagana itd. Rekel je, da moramo biti odprti za vse vrste mnenj in da pogovora ne smemo odkloniti z nikomer, pa čeprav so temeljne nazorske razlike med nami. Sam je pogovor v svojem življenju zavrnil le en-

krat, ko ga je, kot potencialnega voditelja avstrijske države, povabil Adolf Hitler. Srečanje z nacističnim vodjo ga je sicer mikalo (verjetno je eden redkih, ki so Hitlerjev Mein Kampf pozorno prebrali), toda zaradi mednarodnega odziva se je temu odrekel. Pozneje mu je bilo že žal.

Ko je prišel Hitler na oblast, je moral tudi sam bežati iz Nemčije. Pomagal je prebegniti v Španijo 15000 židom, ki so hoteli naprej v Ameriko. Odromal je v Združene države in prosil za vize. Odgovor je bil takle: »Mi imamo že dovolj svojih židov, pustite jih kar Hitlerju.« Ni imel druge možnosti, kot da obišče druge diktatorje v Srednji Ameriki in na Kitajskem. In cesar »največji zaščitnik demokracije« ni storil, so storili tirani: begunci so dobili zatočišče pri njih.

Na koncu programa so Oto Habsburškemu predali medaljo ljubljanske univerze. Zazvenela je študentska himna, Gaudeamus igitur. Najbolj navdušeno jo je pel naš zelo simpatični, svivolasi gost.

Duško

DRUŠTVO PRO CULTURA SLOVENICA PORABSKIM VRTCEM

O delovanju in plemenitem poslanstvu društva slovenskih izobražencev v Švici **Pro cultura slovenica** smo v Porabju že pisali: društvo namreč skrbi za poglobljanje kulturnega življenja Slovencev, živčih v Švici, razen tega pa finančno podpira nekatere slovenske zamejske institucije in študente. Pred nekaj leti je društvo vključilo v svojo donatorsko dejavnost tudi porabske vrtce. Tako smo že nekajkrat prejeli finančno pomoč, ki smo jo uporabili na različne načine: nakup slikaric za otroke, nakup drugih prepotrebnih stvari za vrtce, lani pa smo vzgojiteljicam iz števanovskega, monoštr-

kega in slovenskeškega vrtca nabavili strokovno literaturo, ki jo potrebujejo za študij slovenščine na sombolski visoki šoli.

Pred nekaj tedni nas je spet razveselila novica, da so naši švicarski prijatelji namenili porabskim vrtcem 600 švicarskih frankov kot finančno pomoč. Nekako se mi je zdelo, da so letos na vrsti vrtci Gornji in Dolnji Senik ter Sakalovci. Vzgojiteljicami smo se posvetovali, kako bi najkorporistneje uporabili to prepotrebno pomoč. Ugotovili smo, da vrtcem manjkajo različni rekviziti za telesno vzgojo, predvsem tisto v igralnicah. Vzgojiteljice so tako naročile didaktično ustre-

zne pripomočke. Ko jih bodo dobile, se bomo - seveda s fotografom - odpravili po porabskih vrtcih in dokumentirali pravilnost naše skupne izbire ter pripravili reportažo v Porabju.

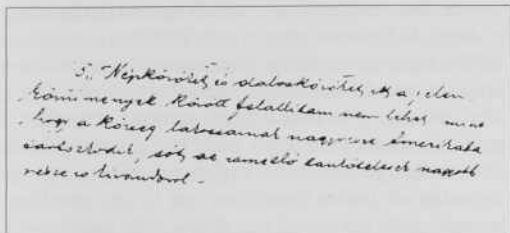
Spoštovani predsednik in člani društva Pro cultura slovenica! V imenu porabskih malčkov in vzgojiteljic kot tudi v svojem imenu se vam iskreno zahvaljujem za vašo veliko-dušno pomoč in plemenito poslanstvo vašega društva; obenem vam želim velikim uspehom pri ohranjanju in širjenju slovenske kulture med rojaki v Švici.

VALERIJA PERGER

Papiri pripovedjajo

Kultura pred stau lejtimi

V začetki 20. stoletja so v županiji Vas lotaroše vooptitali, kakšno je kulturno življenje v vesnicaj. Pri nas so meli šaulo na Gorenjom i Dolenjom Siniki, v Slovenskoj vesi i v Števanovci. V Sakalauvci so leta 1909 nej meli šaule, ka se je vküpporünila. Mlajši so nej ojdli v šaulo, pa bi se mogli madžarski ali nemški včiti, ka so samo slovenski znali - se je taužo lotaroša.

Pri šaulaj so mogli meti drevesnice (faiskola), na štere je skrb emo škonik (v Števanovci pa eden paver). V leti, gda so stariške žetvo delali pa mlatili, so steli organizirani vrtce za male mlajše. Vsikša naša ves je bila za tau, samo v Števanovci so pravli, ka mlajši eške v šaulo ne morejo oiti tak daleč, nej v vrtec, ka so iže raztraušene po bargaj.

Gde so šaule meli, tam so meli knjižnice tō (zvün Dolenjoga Sinika). Knige o pavarskom deli je dobila vsikša ves od ministrstva za kmetijstvo. V Slovenskoj vesi so meli knige s parpovejsti tō. Na Gorenjon Siniki so meli šaulsko pa mladinsko knjižnico tō, za štero so kipüvali knige iz šaulski penaz. Lotaroša je tak pravo, ka majo knige za volē, samo tau je falinga, ka lüstvo malo štē. Lüstvo s slovenski materni gezikom ne razmej dobro madžarsko, zato neške knige šteti.

Kulturni skupin so l. 1909 nej meli v naši vesnicaj. V Števanovci zatok tō nej, ka „največ lüdi z vesi je bilau v Merko.“

Marija Kozar

Tudi v Budimpešti se je oglasila Prešernova pesem

Pri Slovenskem društvu v Budimpešti že tradicionalno vsako leto praznujemo slovenski kulturni praznik. Letos smo praznovanje pripravili 26. februarja. Mislim, da nismo zamudili, saj je leto 2000 imenovano za Prešernovo leto, ker se je največji slovenski pesnik dr. France Prešeren rodil pred dvesto leti.

Na proslavi je nastopil moški pevski zbor Valentin Polanšek z avstrijske Koroške iz vasi Obir. Zbor je vodil dirigent Božo Hartman. Na gostovanju jih je spremljal predsednik Slovenske prosvetne zveze dr. Gustav Prumnik. Pevski zbor je ustanovil pesnik in pisatelj Valentin Polanšek. Vodil ga je trideset let. Po njegovi smrti so ga poimenovali po njem. Zbor veliko nastopa v domačem kraju in tudi v Sloveniji in inozemstvu.

Že dve leti smo imeli v načrtu, da navežemo stike s koroškimi Slovenci v Avstriji. Zavleklo se je zaradi pomanjkanja finančnih sredstev. Sedaj smo pa za proslavo dobili denarno podporo tudi od Ministrstva za nacionalno kulturno dediščino. Že na Zvezi Slovencev smo začeli na začetku devetdesetih let sodelovati s koroškimi Slovenci. Sedaj smo pa v Budimpešti imeli možnost uresničiti naše načrte. Pisali smo na Prosvetno zvezo, ki je sprejela naše vabilo.

Osrednja točka našega praznovanja je bil slavnostni govor druge sekretarke veleposlaništva RS v Budimpešti g. Ksenije Škrilec in

nastop moškega pevskega zbora Valentin Polanšek. Gospa Škrilec je predstavila življenje in delo Franceta Prešerna, ki je s svojo poezijo dvignil slovenski narod med duhovno velike narode v Evropi. Slišali smo tudi lepe citate iz njegovih del. Iz vsega slavnostnega govora se je čutilo to, da Slovenci občudujejo in ljubijo Fran-

veliko uspehov.

Na proslavi smo imeli ugodne goste. Kot vedno, se je tudi zdaj udeležila naše prireditve veleposlanica RS v Budimpešti ga. Ida Močivnik in drugi sodelavci veleposlaništva, predsednik Slovenske prosvetne zveze dr. Gustav Prumnik, sodelavec Ministrstva za nacionalno kulturno dediščino dr. András Bertalan Székely in seveda v Budimpešti živeči porabski Slovenci. Ob tej priložnosti je ga. veleposlanica podarila društvu knjige in sicer novo Prešernovo zbirko v slovenskem in madžarskem jeziku. Na koncu smo nazdravili s Prešernovimi besedami: "Bog živi ves slovenski svet, brate vse, kar nas je sinov sloveče matere!"

Drugi dan, 27. februarja, smo si z gosti ogledali znamenitosti Budimpešte. Bili smo na budimskem gradu v Matjaževi cerkvi, na Ribičevi trdnjavi. Lepo sončno vreme je bilo, zato se je iz trdnjave dobro videlo vele-mesto. Na Trgu herojev smo si ogledali obelisk Arpadovčev, znamenitih madžar-

Tudi pevski zbor je svoj nastop začel s Prešernovo pesmijo. Tako lepo so peli, da smo bili ganjeni. Nadaljevali so s koroškimi pesmimi. Dve taki so tudi zapeli, kateri pojemo tudi mi v Porabju. Čudovito je pel moški zbor Valentin Polanšek. Tako velik uspeh so doživeli in avplavz so dobili, da so morali peti dodatek. V imenu Slovenskega društva v Budimpešti smo čestitali pevcem in želeli, da še dolga leta pojejo in pozanjejo

skih kraljev. Opoldan smo pa šli v Parlament, v to lepo hišo, ki jo občudujejo vsi tujci. Tudi naši gostje so jo in so v čast madžarske krone zapeli eno pesem. Seveda so poželi veliko priznanje navzočih skupin.

Gostovanje in koncert moškega pevskega zbora Valentin Polanšek nam bo dolgo ostal v lepem spominu.

Irena Pavlič

Porabje

Spremljajte televizijsko oddajo
SLOVENSKI UTRINKI

vsake drugi torek ob 13.00 na
1. programu madžarske
televizije.

Naslednja oddaja bo v torek,
14. marca 2000.

Ponovitev v soboto, 18. marca,
ob 6.50, na 2. programu.

OD SLOVENIJE...

Predsednik v Latviji

Predsednik države Milan Kučan in njegova latvijska kolegica Vaira Vike-Freiberga sta na srečanju v Rigi govorila o približevanju obeh držav Evropski uniji, prizadevanjih za članstvo v zvezi NATO in evropski varnosti ter bilateralnem sodelovanju. Poudarila sta, kako pomembno je, da se v novi Evropi, ki gre trenutno skozi fazo spreminjanja, sliši tudi glas manjših držav, saj te ne želijo, da bi njihovo usodo kot vojno - kot velikokrat v prejšnjem stoletju - interesi velikih narodov

Srečanje z Ruplom

Slovenijo je obiskala delegacija Organizacije za ekonomsko sodelovanje in razvoj, ki jo je vodil direktor Centra za sodelovanje z državami članicami Eric Burgeat. Člani delegacije so se srečali z ministrom za promet in zveze Antonom Bergauerjem in zunanjim ministrom Dimitrijem Ruplom.

Audi A6

Slovenska vlada se je seznanila s potekom preiskave v zvezi z osebnim avtomobilom audi A6, ki ga je uporabljal podpredsednik vlade Marjan Podobnik in ki je bil 21. februarja ukraden delavcem policije. Kot je povedal Marjan Podobnik, je vlado obvestil, da so s krajo avtomobila in s sprožanjem afer ob tem povezani tudi nekateri posamezniki iz uradnih organov slovenske oblasti, seznanil vodstvo policije in izrazil pričakovanja, da bodo sprovedeni ustrezni postopki.

Dražji bencin

Drobnoprodajne cene motornega bencina in različnih vrst neosvinčenega bencina so v Sloveniji dražje v povprečju za 3,9 odstotka. To je že druga podražitev bencina v 14 dneh. Vlada se je za podražitev odločila zaradi rasti borznih kotacij naftnih derivatov in visokega tečaja dolarja, v katerem se z nafto trguje.

Pismo iz Sobote

Čistak normalen den

Čistak normalen den pri nas doma vovodi čistak normalno. Prva se sir zbidi moja tašča Regina, trno čedna ženska. Prva se pa zbidi samo tistoga iipa, če se pred njou ne zbidi niške od nas drugij, pomejni, ali ge ali moja žena ali pa moji mlajši. Po tistom, gda se zbidi, kak prvo sküja kavo, če tou ne napravim ge ali pa moja žena. Gda spigemo kavo, te neka malo pogejmo, ka nemo vsi vküper preveč lačni. Zato, ka je moja tašča Regina, trno čedna ženska, že v penziji, una ostane doma, mlajši dejo v šoulo, ge pa žena pa v službo.

Če je den čistak normalen, te me za edno vöro moja tašča Regina, trno čedna ženska, že pozove v službo in me eno pou vöre spitavle, ka bi rad pojo za obed. Tou leko trpi eno vöro tö, tou pa je te, če nega doma njene najboukše pajdašice in sousedice Rozine, trno poštene ženske.

Po tistom, gda se skonča šoula, prideta k meni moj sin in čerka. Po tistom te v mojej buksi sir svalita dvej gezerki. Gda si že brodim, ka mi več nede trbelo ta davati pejneze, me pozove žena, ka trbej mujs v nekšo bauto titi, ka mujs neka nüca. Buksa je po tistom že tak tenka kak od siromaka srakica.

Če je den čistak normalen, mi moj šef ške zapovej, naj neka namesto njega napravim, ka un nema časa, ge pa mam prej časa, kelko škem. Na, časa mam te telko, ka zamidim na obed, steroga je moja tašča Regina, trno čedna ženska, nej ladala sküjati, zato ka je njena najboukša pajdašica in sousidica mejla nekše probleme, ka ji je trbelo vrejdz vzeti. Tak te ge sküjam obed. Mlajšiva dva trno skačeta kouli mene, ka sta že lačniva, žena nema časa na tou ranč broditi, ka si je prinesla iz službe puno dela, ge pa se mantram z rižov, z mesom, s ta polijano župo, s premalo labuško...

Če je den čistak normalen, te je mesou preveč ali pa premalo pečeno. Če je rejsan tou ranč takši normalen den kak vsikši drugi normalen den, te sam po obedi zmantrani, ka bi si najraj doj lego za edno pou vöre. Dapa, če je tou rejsan takši den, te trbej mojej tašči Regini, trno čednoj ženski, raztumačiti, ka zaznamüvle tou, ka so se naši prejnji pa v parlamenti vcejlak doj svadili.

Če je tou čistak normalen den, te ob deveti večer dejo mlajši spat, žena gleda televizijo, Regina pa si prej GSM-ja zgučavle z Rozino, ge pa si leko tak malo dola sedem, dapa nej za dugi čas, ranč telko, ka si ednoga ta pokadim in si povem:

– Na, že pa je za nami takši čistak normalen den!

Po tistom pa že moram do sousedice Rozine, ka ma za mojo taščo Regino, trno čedno žensko, nekšo najboukšo vrastvo za trüdné noge. Če je tou rejsan čistak normalen den, te si ob edenajsti dola ležem tam pred televizijo, pred sterov že spi moja žena.

Miki

Nišče naj se ne čüdiva...

... če lüdje svejta konec proroküjejo. Ka se gnesden godi na tauj neüdužnoj Zemli, je že malo dosta. Nej nam trbej daleč titi, samo poglednimo te naš rosag pa se nam leko grozi od dosti nesreč. Pa največkrat zavolo nemarnosti, norosti pa nevoščénosti.

Če bi stoj mislo, ka bi rada pisala od reke Tisze, buma bi tü aktualno bilau. Depa kak šegau majo povedati, Tisza je od nas daleč, pa ka se takšo tüj pri nas ne more zgoditi. No, v tejm bi pa ge nej tak gvüšna bila. Če poglednamo porabske vasnice, buma moremo ugotoviti, da smo mi tü nej baukši od drugij. Mi tü mamö lagve navade. Zmislimo si na smetje. Neščem nazaj titi do Noena, depa znauvič pa znauvič sam prisiljena povedati za peldo kaj od tisti indašnji lejta. Stoj bi zdaj leko pravo, ka tista lejta ne moremo vküpermeriti z gnešnjim cajtom. Gnes je vse ovak. Med dostimi peldami samo tau leko gor prinesemo, ka gnes, če kaj küpiš, je povito z etakšim ali takšim materialom, pa te tau, gda blago ponücaš, grata vse smetje. Gnesden je velka motorizacija. Če stoj v lesaj drva žaga, tau več ne dela z rokav, motorne žage že vsi majo. Te pa nücajo bencin, oli, ka je tü spakivano v plastične flakone, stere ta lüčamo po goščaj. Depa če je že svejt etak razvit, moderen, te si pri smetaj tü moremo nove šege gor vzeti. Tak pa vögleda, ka nej ka bi si nove, dobre šege gor vzeli, liki nazaj stapamo.

Gda sam ge mala bila, smo doma držali red. Ka je na ogenj valaun bilau, tisto smo zažgali. Ka na gnoj, tisto smo na gnoj lüčali. Malo delo, depa povejmo lükino lopinj je mati nej dala žgati. Tau je na gnoj valaun, zatok ka tam za asek prišlo. Stoj bi leko pravo, ka gnesden več nega gnoja v največ mestaj. Istina je. Depa tüj po vasnicaj se k vsakšoj iži drži kakši mali ograder, gde si leko kaj pripaavamo. Za kompost je pa vse kaj takšo leko dobro, pa te prišparamo gnoj, ka nam ga trbej za drage pejnaze küpiti.

Drügo. Po naši vasnicaj že tü v dosti mestaj samouprava da v kontenere ali ovak vküp znositi smetje, ka ta vozijo. Tau je dobro delo, leko se rejšimo takšoga smetja, ka je nej valaun nej na gnoj, nej za žgati. Če bi tak bilau. Nej je tak. Če bi stoj včasini vido, ka mi lüdje v te kontenere not lüčamo, bi ma lagvo bilau. Tau je že prej mere, leko batrivno povejm. Not vozijo cügeo, pejsak, vejke... Drauvan cügeo, črpnje bi dobra bile na naše poti, na tiste, stere pelajo na mezeve pa v lejs. Včasini do podjasi v blati vozijo, ka bi pa v paut valaun bilau, tisto za pejnaze damo ta voziti. Vejke, kuste vejke lüčemo not v kontenere. Etak smo bogati? Gnes, gda je energija tak draga? Zakoj nas je pa sram te vejke vküp zosekati pa zažgati? Pa te na drugom tali se taužimo, ka prej komunalne porce (davek) gor zdigajo. Tau pa ne vidimo, ka je foringa draga, naše lagve šege dosta pejnaz koštajo.

Pa bi leko eške stau pa stau slabi navad naprej prinesla. Sploj je potrejbno gučati od naši potokov tü. Žalostno je videti, ka ta voda mora nositi. Ka ne lüčimo v kontener, zlüčamo v potok. Ka tau nindar nakak - ali mi sami - spijs, nas več ne briga. Na Seniki tak pred 20 lejtimi je v potoki eške leko z rokav lovijo ribe, postrvi (pisztráng) tü. Znano je, da je tau najbogša riba, stera samo v čisti vodaj žive. Gde je že tau? Zaničili smo je. Kak zaničimo naravo tü, če k sebi ne pridemo. Dokeč je eške nej kesno.

I. Barber

Tako v Sloveniji kot povsod, kjer živijo Slovenci, v letu 2000 potekajo prireditve ob 200-letnici rojstva pesnika Franceta Prešerna. O tem smo pisali že v Porabju, na šolah pa se učenci prav tako seznanjajo z življenjem in delom velikega pesnika. Da pa bi porabski učenci tudi sami - seveda z

nasveti učiteljev - malo pobrskali po šolskih in drugih knjižnicah, odkrivali literarni opus pesnika, razmišljali o njegovem življenju, času, v katerem je živel, Prešernovo dobo in poezijo primerjali z delom sočasnih živečih madžarskih pesnikov,... razpisujemo

LITERARNI NATEČAJ - PREŠERNOVO LETO 2000

K sodelovanju vabimo učence 6., 7. in 8. razredov porabskih osnovnih šol, gimnazije in druge srednješolce, ki obiskujejo pouk slovenskega jezika. Seveda bomo veseli, če bo sodeloval tudi kakšen študent slovenskega jezika ali mogoče sodelujoči na tečajih slovenščine na Madžarskem. Vsi ste lepo vabljeni. In kaj morate storiti? Najprej se seznaniš s Prešernovim življenjem in delom; vse knjižnice v Po-

rabju imajo na voljo veliko gradiva. Ko to vse obvladaš, se - lahko tudi s pomočjo učiteljev - odločiš, na kakšen način boste usvojeno znanje spravili na papir. Pričakujemo spise, ki naj ne bodo krajši od ene in daljši od štirih strani; lepo čitljive in jezikovno pravilne, seveda. Kar je pa najpomembnejše, naj ti spisi ne bodo le prepisi iz uporabljene literature! Lahko so to kratki eseji, razmišljanja o posameznih pesmih, tudi domi-

šljiski spisi (npr. pogovor s Prešernom, če bi Prešeren živel danes, vi kot Črtomirjev vojščak...), razmišljanja o času, v katerem je pesnik živel, primerjave z madžarsko romantiko... Veliko možnosti je, vseh spisov bomo zelo veseli. Lahko napišete prav nenavadne in s tem izrazite svojo ustvarjalnost.

Rok za oddajo spisov je **15. maj 2000**. Lahko jih oddate svojim učiteljem, le-ti

pa jih bodo posredovali uredništvu Porabja. Strokovna žirija bo izbrala najboljše spise, ki bodo objavljeni v Porabju, avtorji in njihovi mentorji pa bodo prejeli lepe knjižne nagrade. Podrobnejše informacije dobite pri Valeriji Perger, viš. svetovalki za zamejsko šolstvo (tel. (06) 309-166-579).

Prisrčno vabljeni k sodelovanju!

Ljudje so mi pripovedjali

Na konji sam se nosila, z biciklinom so me vozili

Tau je vsigdar tak bilau pa mislim tak ostane, ka starejši ljudje si svoje spomine na mlada letja polepšajo.

Tistoga reda, nej dolgo po bojni je pri nas doma nej bilau dela. Če si je mladina stejala kakši filer zaslužiti, se je mogla po kakši marofaj mantrati. Bili so zatok srečnejši tū, steri so se leko vōnavčili pa po varašaj po kakši fabrikaj so delo dobili. Iluška-nej ji je tau ime zatok, ka je svojo ime nej dala - je tū v ednom velkom varaši delala. Vsakši mejsec je gnauk ali dvakrat domau prišla k starim starišom kaj pomagat. Sama čij je bila, kesno dejte, starišom poumač pa vūpanje. Že nistarna lejtja je v tom varaši pa se je že sploj "vōnavčila" za kakšo folišijo, žensko praktiko. Ženiti se ji je nej vola bila, pojbov je pa mejla na vsakši prst ednoga. Tam v tistom varaši je tū mejla ednoga, depa samo tak. Za tau, ka go je pelo v bal, v kino pa se šetat. Gda je dvakrat na mejsec domau ūšla, si je tū mogla za neakakoga pobrigati. Na, te je pa tau etak šlau. Te varaški go je sprvodo na panauf, pa go je djau na cug. Edan drugi pojep iz Sombotela je pa že od daleča gledao tau "žmetno" slovo pa je kumaj čako, naj se te vkraj spuca pa si je vseo k Iluški. Tau je zgučano bilau. Do Sombotela je paut lejpa bila, sploj pa, že sta si najšla kakši kmičen kaut. Od Sombotela do Varaša je te bilau malo mira. V Varaši go je že čako pojep z biciklinom, gor na štango, pa hajde domau. Tistoga reda so nej bili avtobusi. Kak takša štanga drgauč trda ma biti! Zdaj pa? Zdaj se je tau nika nej čutilo. Na drugi zranjek je Iluška rano stanila, delala je kak more biti, dobro je znala, če prva nej, večer de sploj lepau. Nočni pojep z biciklinom je iz sausadne vesi pa tak zna, ka je Iluška ranč več nej doma, odišla je nazaj v varaš. Etak je večer za Iluško pa nika nauvoga leko prineso. Pa gda ji je tau napamet prišlo, gor pogledne pa vidi, ka se "on" približava s konjom. Sodački predjen se je na konji neso, pa zravan k njej. Tau je tū zgučano bilau. Iluška je srečo mejla zatok, ka so stariške sploj radi bili, ka te "vitez" odi k njej. Gda je Iluška nej doma, večkrat pride pa

njim kaj prinese. Največ je vreden krūj, ka ga je tistoga reda nej bilau. Večer je es prišo, Iluška je cejo nauč z "vitezom" splesavala. Ponavadi na drugi den, gda se je tanazaj napelavala, je "vitez" s konjom prišo, si je sela na konja, pa hajde do Varaša skauz lesa. V Varaši "žmetna" poslovitev pa do Sombotela mir. Tam je pa prišo sombotelski. V velkom varaši go je pa čako tisti iz velkoga varaša pa go je sprevedo do stanovanja.

Etak je tau šlau, gda se je zatok gnauk nika lagvo vōzračunalo. Iluška je pa doma bila, večer je na bal išla. Gda si je z materjov doj sedla, nej dolgo je prišo "vitez". Začno se je vred gemati, šapko doj vzeu, počeso pa se je pred Iluško stano. Plesat go je zvau. Cejla ves je bila Iluški nevoščena. Te pa Iluška gnauk samo za plečamo čula iz sausadne vesi pojba, ka go od "viteza" doj prosi, pa se kumaj obneta ednoga, gda go naprej gemle, ka prej kak je tau, ka je ešče doma pa njemi nej povedala. Iluška je velka vragica bila, liki nikomi je nika nej dužna bila. Tau ji pa sploj zavrelo, ka go of naprej gemle. Etak pa zoškrilila "vitezi" pa je on že tam stau, doj go je proso. Kumaj sta se obrnau dvakrat, gda je biciklist pa nazaj proso njau, pa zdaj go je že tak vōvtrgno iz rok ovoga. No "vitez" je pa nej zaman "vitez", tau je že nej njau. Zgrabo je našoga biciklista za srajco, pa ga je tak trauso kak eden žakeo, gda ga napunjavajo. Zdaj se je krčma na dvauje vzela. Tej edni so "vitezi", tej drugi pa biciklisti steli na pomoč biti. Depa zatok se je nišče nej not mejšo. Že je vse cingalo, raščalo pa praščalo, že sta tejva obadva onemogla pa sta ranč na tejn bila, da njau opitata, steroga pa te ona ške, gda sta go zobstom iskala. Ona že daleč skače po vrtnicaj po peškoj pauti prauto doma. Lepau se je vōnaspala, na drugi den popodneva je že pa sedla na konji prauto Varaši.

Če bi takšo stoj gnes delo, bi ja vsakši mislo, kakša velka ujdla je pa ta Iluška. Depa nej je tak bilau. Tau je bila samo nedužna šala.

I.B.

... DO MADŽARSKÉ

Obisk pri sombotelskem škofu

Generalni konzul v Monoštru dr. Zlatko Muršec je pred kratkim obiskal sombotelskega škofa dr. Istvána Konkolya ter ga seznanil s pismom mariborskega škofa, v katerem so navedene možnosti za rešitev opravljanja verskih obredov v maternem jeziku na Gornjem Seniku. Po mnenju sombotelskega škofa se realna rešitev obeta s 1. julijem leta 2001, ko bo imenoval za novega župnika porabskega Slovenca, Ferenc Merklja, ki se zdaj šola v Rimu.

Nagrada dr. Gadányiju

Ob dnevu madžarske kulture je minister za šolstvo R Madžarske Zoltán Pokorni podelil Karlu Gadányiju nagrado Szent-Györgyi Albert. Omenjena nagrada se podeljuje priznanim osebnostim v visokoznanosti, ki opravljajo mednarodno priznana dela. Dr. Karol Gadányi je predstojnik Katedre za slovansko filologijo na Visoki pedagoški šoli Dániel Berzsenyi v Sombotelu.

Domače pesmi med Muro in Rabo

5. marca je Zveza Slovencev v počastitev dneva žena priredila zborovski koncert v Slovenskem domu v Monoštru, na katerem so sodelovali trije zbori: Mešani pevski zbor društva upokojencev iz Murške Sobote, ženski pevski zbor iz Puconcev in Mešani pevski zbor A. Pavel z Gornjega Senika (več o tem dogodku v naši naslednji številki).

Premiera ljubiteljskih skupin

Porabska gledališka skupina Nindrik-indrik in lutkovna skupina OŠ Gornji Senik bosta imeli 12. marca skupno premiero. Gledališka skupina se bo predstavila z Mrožkovim Karlom/Karčijem, lutkarji pa z igro Živeti vkuper. Mentor obeh skupin je Milvoj M. Roš iz M. Sobote. Premiera se bo začela ob 17. uri v kulturnem domu na G. Seniku.

Andovske zgodbe

Oblak

Tak 10 lejt sam star bijo, gda se je tau zgodilo.

Tak je vrauče, ka človek že v sejnci tū švica. Vsakši par var v Andovcaj zdaj s senaum dela. Če kaulak po brgaj gledamo, senau je vse v raztavi. Tašuga reda se tak vidi, kak če bi reteše pekli pa bi se reteške sūkali po travnikaj. Podne je, ali kaulak podneva mora vōra biti, zato ka Djūrvina Marika zvaun potegnila. Stalno zato ne vejmo, ka se pri njej ena vōra ne štē. Bilau ka prvin, bilau ka eno vōro kasnej zvonila. Zato pa pavri če vō na njivo ali v gaušujo dejo pa znati škejo, kelko je vōra, te si vōro v žepko dejajo. Senau sene, pavri pa tašuga reda malo v krčmau dejo, ka za žejo nika malo spiyejo. Dja tū v krčmau dem, nej sam starejši kak deset lejt. Že od dalač se čuje, ka Pulks pa Dožejnarski Imrec že znautra sedita. "Ka se je Jezuš Kristuš na svejt naraudo!" - kričijo znauva Pulks. Vsakši peti stavek (mondai) jim je te bijo. Gda sta onadva vkūpprišla, te so stare butaste babe vōdavale. Cejlak sta je prejmela. Zdjaj je tū tak bilau. Dožejnarski Imrec so si staro, masno šapko dola vzeli pa so mi go v rokau djali. "Idi ta k tistoj staroj pa jo pitaj, kak leko eden človek tri somare (osle) nagnauk podoji. Če ne de znala, te pet forintov mora nutra v tau masno šapko djati." Zaman sam pilo vse babe, edna nej znala. Vsikša pejnaze ličila. Gda so pejnaze notražliučale, te so Imrecapitale: "Na, zdaj povejte nam, kak leko tri somare eden človek nagnauk podoji!" Imrec masno šapko nazaj na glavao vsežejo pa jim tak pravijo: "Vejte babe, vi ste tak butaste kak črna zemla. Docās mo od vas pejnaze vkūp brali, ka same gora ne pridete."

"Ti somar nauri, tak misliš, ka si ti tak čeden, kak se

držiš!" - pravijo čemeraste babe. "Gledajte vō na okno, tam viša gresa kakšni tōrmi se vidijo," pravijo Pulkaš. Vsakši k okni ūšo pa tak gleda. Samo tri babe so ostale na staucaj pa dja. Babe so se bojale, ka je pa znaurijo, zato so nej gor stanile, dja sam pa še nej vōvido na okno, zato sam na riti ostanō. "Rejsan," pravijo drūgi, "tū nikši oblak se vōžane. Moramo domau titi, nej ka bi nam notrazrezalo v senau." "Vej sto zmoča, tisti posiši tū," pravijo Mejndaš. "Dja se za volo oblakov nikdar nemo paštjo. Vrag naj vzeme senau." Prosijo še eno posanco vina. Drūgim se je zato tak vidlo, ka malo bola brž piyejo, vejo, če se senau zmoča, te še enkrat morajo sišiti. "Mariška, ti si najbōla dalač, ti se moroš paštjiti, ka ti sanau rejsan zmoča," pravijo Rudi. "Doma je mauž pa on vtjūp-zlūča, če bi sploj sila bila," se smeje Mariška. "Tvoj mauž tū nej taši, ka bi vauža leko trgo z njim. Baukse, češ domau ūšla," pravijo Dožejnarski Imrec. Te čas je v krčmej vse kmica gratala. "Ka vrag? Konec sveta bau!" pravijo babe edna drūgi. "Na, Rudaš, fudaš, idi vō pa pogledni oblačino, ti si najbōla flajsen," pravijo Mariška. "Dja sam skor najbōla starejši pa dja moram pogledniti," se žaurgajo, gda vō na dvere dejo. Kak pomalek so vōšli tak hitro nazaj v krčmau skaučili.

"Njegvoga sveca, tū je oblačina! Črna kak kri pa vse više gauštja se vleče. Idi, Marika, pa zvoni, nej ka bi toča bila," pravijo Nani. Pa rejsan, Marika vō iz krčme odletejla pa tak vauže vlačila, ka so vse praščale. Za pet minut nazaj pride v krčmau pa tijo dola sede. "Zaka ne zvoniš tadale, tau nika nej bilau," go pitajo. "Ne vejmo zvoniti," pravi prestrašeno Marika. "Zaka

nej?" Niša čūda se zgodila. Zvaun je glas zgūbo, "pravi ona. 'Ti si že cejlak naura gratala! Kak leko tašo norijo guči, ka zvaun glas zgūbo,' ji pravijo drūgi. 'Pojte, pa poglednite!' je zovē.

Cejla krčma je kaulak zvauna stala. Marika je vauže zgrabila pa začnala vlačiti. Zvaun je ta pa nazaj balōncko, dapa glas vō z njega nej prišo. "Rejsan se je čūda zgaudila," pravijo babe. "Ka tašo norijo fōfnjate?! Ne vidite, ka macan vōspadno z zvona, zato ne deja," pravijo Pulkaš. "Te nas pa Baug kaštiga. Zdjaj gvūšno toča bau," brbljao tadala babe. "Vejte ka, spucajte se domau, nas s tašimi norijami ne čemerite," pravijo Imrec. Oblak že sploj skrak bijo, vsakši leto domau, naj senau vkūp leko sklade. Mariška tū letejla domau pa z možaum vret sta navule klala. Gda sta skur zgotauvila, te eden veter prišo pa vse gorzobrnujačo navule. Dež se je pa vlejo, pa začnilo grmati tō. Vse so tak njali pa so bejžali domau. Mariška so sploj čemerasti bili, zato ka se jim sanau zmočalo. Prvin kak so notra na dvera staučili, je enga tresnilo. Mariška so brž notra skaučili na dvera, zato ka so se od grmance sploj bojali. Gda so prej praga staučili, te so tjklo gor potegnili pa rit vō na dvera držali. "Vejš ka, es se v mojo rit vdari," so skričali. Kumar so vōprajli, je enga spraščalo pa je v dvaura nutra v grōjško vdarilo. Stara se tak zbojala, ka je v kūnji dvera vse dol strgala.

Drūgi den, gda so pavri senau z grablami goratrgali pa tak sišli, so volo cejlak zgibili. Samo Mejndaš so bili dobre vaule, kak so gor v sunce gledali. "Nej sam pravo, ka sto zmoče, tisti posiši tū!"

Karči

Fašenski torek v srejdo?

Srejdi februara se je starejša mati v Varaši vcūjpripravala, ka de fanke (krofe) pekla. Vejpa, če je že fašenek, te se tak šika, ka se kroflinge spečejo. Med tejm, ka je ona testau mejsila pa čakala, ka se gene, je prišla k njej ena mlajša ženska na obisk (lātogatōba) pa se je fejš čūdivala, zakoj mati fanke pečejo, če de pa fašenek samo za dva kedna. Naj nji prej ta mlada ne gleda za nauro, uni pa ja vejo, ka je zdaj fašenek. Vej so pa poglednili v kalendari - so se korili mati. Ja, v kakšnom kalendari? - je pitala mlada. V kakšnom? Pa v Slovenskom kalendari," - pravijo mati. Tak dugo, tak dugo, ka so šli gledat v eden drugi kalendar, v sterom je pisalo, ka je fašenski torek 7. marcīuša.

Kak je pa te leko v Slovenskom kalendari fašenski torek srejdi februara? Ja tak, ka konj štiri noge ma, pa se dun potekne! Steri smo Slovenski kalendar vkūppostavljali, smo se tō malo spodteknili. Tau so vse računalniki (számítógépek) krivi, bi se zdaj leko branili. V računalniki smo meli lanski kalendar pa smo si mislili, zakoj bi ga na nauvo druknivali, če pa je trbej samo na svetke skrb meti pa na tau, ka je prestopno leto. Zatok smo pa vse svetke, ka so z rdečimi liturami napisani, kontrolejrali. Pozabili smo pa na fašenski torek. Tak se je leko zgodilo, ka je v Slovenskom kalendari fašenski torek dva kedna prva, kak je v istini. Pa tau eške ne dojde, ka je prva. Sploj je nej torek, liki srejda. Pepenica (hamvazószerda) pa ne spadne na srejdo, liki na četrtek. Tak je tau, če človek preveč zavūpa mašinom.

Mater pa, stera je zavolo naše hibe prerano pekla kroflinge, prosimo, naj ne bau čemerna. Pa vejndrik so kroflinge nej na nikoj prišli! -MS-

Kurenti v Porabji

3. marcīuša so se lidgé na Gorenjom Seniki pa v Varaši gvūšno čūdivali, kakšne maškare lejčejo po vesi pa po Varaši. Skurok so tak vōgledali, kak bušonge v Mohači. Tau so pa bili kurenti, steri so prišli iz Markovec na Ptujskem polju. Kak so pa k nam prišli? Eden od tej kurentov že dugo lejt ojd na Goričko v Cvetličarno Mojca v Bodoncaj. Te so si pa lani zgūčali, zakoj bi nej prej v Porabje tō prišli, ka bi nam malo odgnali dugo zimo pa prinesli sprotolejt.

OTROŠKI

Kak sam vido svejt spod stola?

Prvo, ka se spominjam od svoji mladi lejt, je tou, ka sam se najraj špilo pod našim velkim stolom v künji. Tam sam se tak počüto, kak če bi tou biu moj mali ram, moj mali svejt, spod steroa sam začo spoznavati velki svejt.

POLITIKA

Gori nad mojo glavou je sto skur fküper spadno, tak je moj oča vdaro po njem. Te je gori skočo, doj zakapčo televizijo, najprej pravo neka trno lagvoga, po tistom pa ške kcuj povedo:

– *Vrag najvzeme politiko!* Tam pod stolom je oprvin prišla v moje vüje ta rejč, politika.

Najprvin sam si brodo, ka je politika nekša ženska. Rejsan! Tak sam si brodo, ka se je oča doj sva-do s kakšo žensko, steroj je ime Politika. Moj oča je biu vsigdar trno dober in poštenei človek, steri se je nej samo tak nagnouk doj sva-do. Zato sam si brodo, ka mora biti ta Politika

trno lagva ženska in ženska brezi vsikšoga poštenja. Kcuj tomi pa se mi je tak vidlo, ka ta Politika nikak ne more biti lejpa ženska.

Zato, ka sam ške Politike nej nigdar srečo, sam začo nastrgavati, gde mo jo leko vido. Vsikšo žensko, stero sam srečo na poštij, v varaši ali pa pri nas v vesi, san si doj pogledno od glave do pete. Dapa, niednoj bi nej

mogo prajti, ka bi leko bila Politika.

Za

to sam isko in nastrgavo tadale. Trno me je migalo, kak vövüdi takša ženska, stera je mojga očo tak svadila.

Zato, ka sam jo nikak nej mogo gori spoznati, sam si vzeu falat papejra in jo namalo. Dugo sam jo riso, dokejč je nej bila ranč takša, ka bi leko mojga očo

v trno lagvo volou spravila. Te sam njemi tou svoje risanje tapokazo.

– *Oča, pogledni, namalo sam ti Politiko.*

Moj oča pa se je samo smejau in gledo v tisto grdo, debelo, zamazano žensko.

– *Ge ne vej, kak Politika vövüdi, dapa, ta tvoja ženska ranč tak vövüdi, ka bi njoj leko prajti, takša si kak politika.*

Gda si gnesden brodim od tistoga, gda sam Politiko isko, se mi vidi, ka sam tisto žensko ške preveč lejpo namalo. Miki

Karolina Kolmanič

Konji pijejo vodo (2)

Oče je strmel v sina, ki je stal razkoračen, z iskrecimi se očmi kot sodnik. Prvič je čutil, da ima zdaj pravico tako govoriti. Nekoč bi oče dvignil desnico nadenj. Zdaj pa je samo bolščal vanj in molčal. Soto se je obrnil in odšel, zroč v tla.

Jožek bi najrajši tulil, vpil, preklinjal. Nekaj bi moral zdaj početi, da bi se ne ohladil. Na jok se še spomnil ni. Podzavestno se je pogladil po licu in občutil nekaj mokrega in gorkega. Čisto počasi se je napotil proti hlevu. Rjavko je poskočil, Črnko je mirno počival. Korakoma se je bližal. Naslonil se je na Rjavkovo glavo, ta se je vedno bolj spuščala, da jo je lažje dosegel: "Rjavko, prodali vaju bodo. Upam, da prideta v dobre roke in skupaj. Oče je trd. Tako je odločil. Obiskoval vaju bom."

Konj je strigel z ušesi, kdaj pa kdaj ga je pogledal s svojimi pametnimi in tokrat žalostnimi očmi. Ali se je tokrat njemu tako zdelo. Vsa hiša je vedela, kaj se dogaja. Celo mala Marica je cepetala in vpila: "Ne dava konja! Oča, ti si nam obljubil. Zdaj pa..." Nekaj dni se je domačija kopala v jesenskem soncu. Tistega oktobrskega dne pa se je nebo zopet razjezilo. Deževalo je že drugi dan. Jožek se je odcepil od svojih sošolcev in se sam podal na blaten, čeprav z gramozom posut, kolovoz. Ko se je vzpenjal, je nenadoma zaskočil za seboj avtomobil. Ozrl se je. In tedaj je opazil, da se kolena zajedajo v razmočeni kolovoz, a premakniti se nočejo. Iz grahasto zelenga rekorda je lezel starejši možak in zavpil: "Hej, ti dečko! Kako pa se pride do tiste hiše tam gori? Takih cest namreč moj avto ne pozna."

"Peš, kakor pridemo mi," je hotel na kratko opraviti s tujcem. Ta pa se ni dal ugnati, saj je vprašal: "Tam prodajajo konje, kajne?" In tedaj je Jožetove možgane nekaj preblisnilo. Odkod in kako, tega sam ni vedel. Kratko in prepričljivo se je odrezal: "So že prodani." Da bi še bolj podkrepil svoj stavek, je še enkrat ponovil: "Ja, že predvčeraj."

"A tako! Tako ne bom zastonjsopihal v ta vražji breg." Doma je seveda pobožno molčal. Šele zvečer je zaupal sestri in jo počul: "Tudi ti jih lahko tako odženeš." Zdaj je celo Marica vključila svoje možgane in dejala: "Hm, to že. A saj ne bo vedno deževalo in tudi doma nisva. Kupec lahko pride dopoldan in tudi peš."

Kmetje so začeli pripravljati njive za jesensko setev. Dnevi so bili topli in prijazni. Zato so hoteli vse opraviti v tem času. In tako se je zgodilo, da se je oče odpravil na črpalko po nafto. Dolgo ga ni bilo. Ko je družina že sedela za mizo, da bi kosila, je prišel jezen in brez pozdrava je zarobantil: "Tako, zdaj ko bi bilo treba, je ni;

nafte namreč."

Jožetu je padla žlica na rob krožnika. Usta so se mu razleza. Poškčil je proti dedku, nato še besno vrgel pogled na Marico. Potem pa je, kot da bi odkril edino odrešujočo misel, vzkliznil: "Ata, konja pa pijeta samo vodo!" Vsi so se pomenljivo pogledali in se nasmehili drug druge-mu. Le oče je hotel ostati trden. A tokrat ni mogel. Čez čas se je vdal in pritrdil: "Fant, prav imaš. Popoldne grem orat." Dedek se je oprijel teh besed: "Počasi. Saj smo vedno vse postorili."

"Ata, obljubiš, da jih ne boš prodal? Nikoli!" "No, seveda! Saj imamo dovolj krme. Pridna pa sta." In Jožek je pustil jed in tekel v hlev. Božal je oba konja hkrati in vpil: "Naša sta! Ostala bosta! Razumeta!" Nenadoma se je ozrl na prag hlevskih vrat. Vsa družina se je zbrala in molče zrla v ganljiv prizor. Dedek se je prerinil do konj in mirno, skoraj svečano izmodroval: "Vidiš, pobožas ga, mu kaj poveš, te hvaležno pogleda. Traktor pa... železo ostane železo."

Maturantski ples

Na maturantski ples sta se pripravljala četrta razreda že dva tedna prej. Generalka je bila v četrtek in petek dopoldan. Hitro je prišel velik dan. Proslava v gledališki dvorani se je začela s himno. Potem sta se poslavljala razreda, ki bosta letos končala gimnazijo. Sledil je slavnostni govor ravnatelja, ki je govoril o uspehih in možnostih ter zaželel vsakemu srečo na maturitetnem izpitu. Potem je dijakom dal trakec, na katerem sta letnici gimnazijskih let. Oba razreda sta se predstavila s kulturnim programom. Vse to je trajalo do pol osmih. Potem smo se s povabljenimi gosti vrnili na gimnazijo, v avli katere je bil prirejen maturantski ples. Potem se je začela zabava, ki je trajala do enih, vsaj za starše. S sošolci smo šli v disko in smo tam nadaljevali. Noč je hitro minila, ob štirih sem šla domov.

Počutila sem se zelo dobro, kljub temu da vem, da je težji del - maturitetni in tudi sprejemni izpit - še pred mano.

Kristina Nagy 12.b-r.,
Gimnazija Monošter

KOTIČEK

MLAŠEČI

KAUT

UTRINKI S SLOVENSKEGA PLESA 2000

Dobitke za srečolov na slovenskem plesu 2000 so prispevali naslednja podjetja in posamezniki:

Mura - moška in ženska oblačila; Galeš, Blagovnica "Potrošnik", Radenska: Diana-Zvezda d.d., Pomurske mlekarne d.d., Pomurska banka, Pomurska založba, Zavarovalnica "Triglav", Podjetje za informiranje - Murski val iz Murske Sobote, Mlekopromet d.d. in Krka iz

Ljutomera, Radgonske gorice d.d. in Kompas MTS iz Gornje Radgone, Ilirija Vedrog in Elektromaterial iz Lendave, Radenska iz Radenec, Pletilstvo d.d. iz Prosenjakovec, Zdravilišče Moravske Toplice iz Moravskih Toplic, Slovenska manjšinska sa-

mouprava Monošter-Slovenska ves, Restavracija Lipa, Simon d.o.o., Laci Korpici, Sariana d.o.o., Vend-tex, Tovarna kos, trgovina Media iz Monoštra ter Alojz Hanžek in Državna slovenska samouprava z Gornjega Senika.

Iz künje naši babie

Vinska župa

1 l bejloga vina, 5 dl vodé, 10 dkg cukra, 4 djačinoga žučaka, 2 žlici mele, cimet, citrónsko lopinjé

Vino z vodo, citrónskim lopinjem in cimetom skužamo. Žučake s cukrom - sledik z melo - na penasto zgraužamo. Tau gorpistimo s kūjanim vinom i pomalek cūvlegemo ostalomi kūjanomi vini. Zmejs na flajnsni graužamo, tačas, ka malo gorzavré. V šalica j ponidimo. Vinska župa se pigé vrauča ali mrzla.

Pečeno mesau

2 kg svinjskega mesá, 2 dl vodé, 2 žlici žirá, česnek, kūn, fejfer, sau

V laboško dejemo 2 žlici žirá. Oprano svinjsko mesau solimo, s fejferom, kūnom i zosekani česnekom posipemo. Na mesau v laboški vlegemo 2 dl vode i dojkrijemo s parkovačom. Gda mesau pečemo, ga obračamo pa vodau gorlejvamo. Če je že do polonje meko, parkovač dojememo i meso z laboškov v redli dejemo. Spečemo ga do rdečega, vmejs polejvamo s saftom. Če takšo mesau pečemo, ka je gor malo špeka i kauže, kauže na kocke zrežemo pa na masau vrkar gordejemo, ka se lepau na rdečo speče.

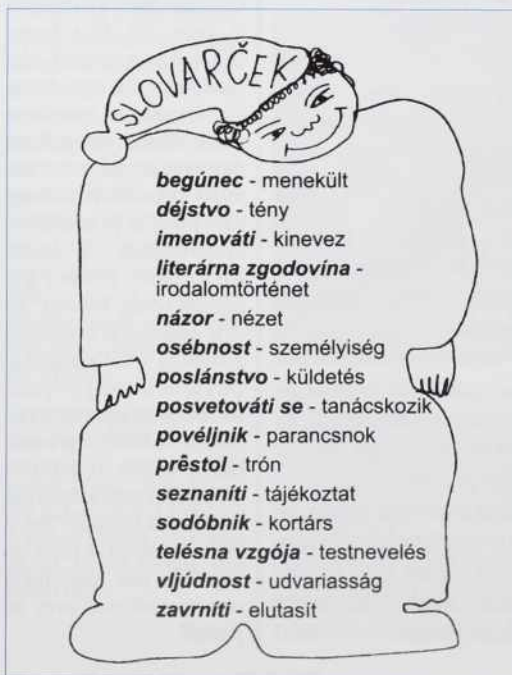
Hilda Čabai

NIKA ZA SMEJ...

Na stare dni

Pištak je že skurok 60 lejt star. V tauj starosti je človek že tak, ka ga gnauk tau, drgauc tisto boli. Pištaka je že tū dugo mautilo nika pa je te gorprišo, ka prej on sploj slabo vidi. Ūšo je k doktori.

Gda ga je doktor pito, ka ma je, se je etak taužo: "Po mojem ge slabo vidim. Pred nisternimi lejtami, če sam po pauti ūšo pa sam vido edno fejšt mlado žensko, po cejlom tejl mi je štrmalo. Zdaj? Zdaj če dem po pauti. leko nagnauk deset lepi žensk mimo mene de, v meni se ne gene nika nej. Po mojem ge lagva oči mam."

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak drugi četrtek

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič

Naslov uredništva:
 H-9970 Monošter,
 Deák Ferenc út 17,
 p.p. 77,
 tel.: 94/380-767
 e-mail:
 porabje@mail.datanet.hu

Tisk:
 SOLIDARNOST D.D.
 Arhitekta Novaka 4
 9000 Murska Sobota
 Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Javnega sklada za narodne in etnične manjšine na Madžarskem.